

„Kanadai Magyar Ujság”
 egyesítő a
„KANADAI MAGYAR HIRLAPPAL”
 Kanada és az angol birodalom legerősebb, vezető magyar hetilapja amely mindenkor éreztetendő vészi meg az idegenbe szakadt magyarság érdekeit és a kanadai polgárokat megillető jogokat igyekszik kívülről minden befolyásunk száma.
 Előfizetési díj egy évre: \$3.00. Az Okozás és kifizetés egy évre \$4.00 Szerkesztőség és kiadóhivatal 375 Hargrave St. WINNIPEG, Man.

BRANTFORD BRIDGEVILLE CALEDONIA CHIPPAWA CROWLAND FORD CITY FORT BRASS FORT WILLIAM GALT GUELPH HAMILTON KITCHENER MONTREAL New WATERFORD NI-GARA FALLS OSKAYA OTTAWA PORT COLBORNE PORT ROBINSON QUEBEC ST. CATHARINES SPRING HILLS SUDBURY SYDNEY TORONTO WELAND WINDSOR

Kelet-

CANADIAN HUNGARIAN NEWS

Nyugat

BEKÉVÁS CANA CALGARY COALFIELD EDMONTON ESTEVAN HALMOK KAPOVÁR LEASK LETHBRIDGE NORRUBY OTTHON PUNKETT RAYMOND REGINA SASKATON SAKONHILL SOKHALOM SZT. LASZLO SZEKELYFOLD SUMAS TABER VANCOUVER WAKAY WYBURN WHITEWOOD YORIKTON

„Canadian Hungarian News”
 Combined with the
„CANADIAN HUNGARIAN JOURNAL”
 An independent Weekly Published in the Magyar Language. Circulating in all the Provinces of the Dominion of Canada and largest of all Hungarian Papers within the entire British Empire.
 Editorial Offices and Printing Plant 375 Hargrave St., WINNIPEG, Man.
 Yearly Subscription \$3- to Foreign Countries \$4-

VOL. IX. EVFOLYAM

375 HARGRAVE ST. WINNIPEG, MANITOBA, 1932. JULIUS 21 CSÜTÖRTÖK

No. 29 SZAM

Szlovákok a Felvidék önállóságáért

A szlovák ifjúsági szervezetek Trencséntől fűrdőn rendezték az „Ifju nemzedék kongresszusát,” amelynek lefolyásáról a „Lidove Noviny” című prágai lap megírta tudósítást közöl. Eszerint a szlovákok kongresszusán kiderült, hogy abban a Hlinka-párti irányzat a hangadó és a szélsőséges áramlatok is egyetértenek egyben: az autonómia követelésében.

Az elfogadott határozat egyértelműen tiltja a prágai terrorizmust és megállapítja, hogy a Felvidék Ifjúsága újszólóval kívél nélkül autonómista, legfeljebb mennyiségben eltérészekel. A szónokok beszédei a jelenlévő cseh delegátusokat meggyőzték arról, hogy a szlovák Ifju nemzedék Tuka táborában van. Az egységes autonómista felfogás összekovácsolta a legkülönbözőbb pártáramlatokat is a Felvidék nem-magyar Ifjúsága köréből.

OTTAWA REPULÓPOSTÁT KAP A TENGERRŐL

Az olimpiai játékokra utazó magyar bajnokoknak, ugyiszintén az „Empress of Britain” fedélzetén levő angol delegátusoknak felejtethetetlen látványban volt részük, amidőn Labrador, illetőleg Quebec tartomány legkeletibb partjához érve: Kanadai postarepülőgépek köszöntötték őket.

Az új légi-járat érdekessége, hogy három teljes nappal gyorsítja meg a postát Nagybritannia és Kanada között, úgyhogy a Londonban feladott levelet öt napon belül Ottawában van. A Belle Isle és Ottawa közötti 1,100 mérföldnyi távolságot egyetlen nap alatt teszik meg a postarepülő, ezáltal új rekordot állítván fel a kanadai repülő postal forgalomban.

BOSSZUBÓL AGYONLÖTTEK EGY VADÓRT

Manitoba Rossburn kerületében, a Riding Mountain erdőrezerváció Lees nevű vadórját saját lakásán, felesége szemelátára agyonlőtte egy ismeretlen támadó. Mult csütörtökön este tíz óra után, az ablakon keresztül egyetlen lövéssel terítette le a merénylő Lees-t, majd pedig midőn ennek fiatal felesége segítségért telefonált, az asszonyt sem kímélte és oly szerencsétlenül lötte nyakán, hogy a szegény teremtésnek az állkapcsát is leszakította a golyó.

A csendőrség nagyarányú nyomozást indított a gyilkos kézrekerítésére, aki valószínűleg a vadorzók közül került ki. Erre vall az a körülmény is, hogy Lees naplóján, melyben a kihágásokat számontartotta, a vadór fegyverével együtt elvitte a támadó. Ezenkívül a kórházban néhány óra tartamára eszmélet hez tővő asszony vallomásaiban megemlékezett a bandita néhány megjegyzéséről, melyek egyedül bosszura következtettek.

EHETI ANGOL CIKKUNK a lapzárta-kerékett távirati tudósítások 18-maga miatt csak legkészebbi számunkban jelenhetik meg.

Hét évi munkát ad a St. Lawrence csatorna

800 MILLIÓ DOLLÁROS KÖLTSÉGGEL 183 MÉRFÖLDES TAVOLSÁGON 27 LÁBRA MÉLYITIK KI KELETKANADA LEGFONTOSABB VIZIUTJÁT — EGÉSZ A NAGY TAVAKIG KÖZLEKEDHETNEK AZ OCEÁNJÁROK A 291 LÁBNYI EMELKEDESEK

Hónapokkal ezelőtt jelentette a „KMU”, hogy a kanadai és az amerikai kormányok között a St. Lawrence-csatorna tárgyán 1920 óta folyó tárgyalások eredménytelenségétől és csupán műszaki részletekben való meg egyeztetésről van már szó. Végül is a mult hét folyamán nyilvánosságra jutott hírek értelmében jelenthetjük, hogy valószínűleg még augusztus folyamán Washingtonban alá is írja Herrington kanadai nagykövete az Egyesült Államokkal kötött szerződést. Eszerint a kanadai mérnökök terve kerül megvalósításra, amennyiben egy villamos erőtelep helyett két helyen, a Crysler és Barnhart szigetek mellett építenek áramfejlesztőket és ezáltal nagykiterjedésű kanadai területet mentesítenek az árvízveszélytől.

Több mint tizezernyi munkás nyerne alkalmazást a St. Lawrence-csatorna mélyítésével kapcsolatos munkálatoknál. Magára a csatorna mélyítésre mintegy 200 millió dollárt irányoztak elő a költségvetésben, a villamosítást fejlesztő turbinaházak, illetőleg az ezek számára megfelelő vízierő szolgáltatást duzzasztógáták építése pedig 600 millió dollárt emésztene fel, mely összegek nagyrésze munkabérek alakjában ugyszólóan egész Keletkanadát felvirágoztatná.

Két országnak kémkedett Littkéné?

A New Yorkban megjelenő „Sunday Mirror” július 17-iki számában Edward Eckland nagy szenzációt ígerezett farragnyi egy magyarországi bűnügyről, melyre még máig sem tudtak világot deríteni az óhazai bíróságok. Igaz ugyan, hogy a „Sunday Mirror” meszeszerűen hangzó állításait már hetekkel ezelőtt megcáfolták, Littké Kálmáné azonban a legutóbbi hírek szerint gyilkosság vádjával vizsgálati fogságban van, ami egyrészt ugyan még valószínűtlenebbé teszi az amerikai képes lap állításait, másrészt viszont azt igazolja, hogy nem minden napi bűnesetről van szó.

A „Sunday Mirror” szerint Littkéné 1922 óta hét esztendőig kémkedett Lengyelország számára és állítólag ő fedte volna fel azt a két magasállású lengyel tisztséviselőt, akik a szovjet titkosrendőrségnek eladták az orosz területen működő lengyel kémek névsorát és ennek folytán azok meggyilkolását követve előidéztek. 1930-ban azután állítólag maga Pilsudski lengyel diktátor küldte volna Littkéné Budapestre, ahol mint kémnőt letartóztatták volna.

A „Sunday Mirror” cikkírója ezután arról is tud, hogy Littkéné állítólag halálra ítélték, de miután igen fontos titkokat árult el, szolgálatait felhasználták. Ekkor ismerkedett meg Littkéné Ruttkay koronadörtséttel, akit azután állítólag azért figyelt meg, hogy nem kémkedik-e a csehek részére. Midőn

atná. Az erőtelepek építése három esztendőig, a hajzási csatorna kimélyítése pedig legalább hét, esetleg nyolc esztendőig adna munkát az arra immár régóta várakozóknak.

Egyedül a középamerikai Panama-csatorna veheti majd fel a versenyt a St. Lawrence csodás víziútjával. Pontosan 183 mérföldes távolságon 291 láb magasságba emelkednek majd az óceánjáró teherhajók, míg Montrealt a Nagy Tavakig érnek. Emellett 5 millió 200 ezer lóerőnyi elektromos energiát termelnek majd az áramfejlesztő-telepek, amiből 3 millió lóerő jut majd Quebec tartományra, 1 millió és 100 ezer Ontarióra, végül pedig ugyanennyi New York államra. A költségeket felerősben Kanada, felerősben pedig az Egyesült Államok fedezik, azonban a Kanadára eső részből levonják a Beauharnois erőművek, valamint a Welland-csatorna emelésével kapcsolatos kiadások egy részét, mintegy 150 millió dollárt. A közös erővel, de nagyrészt kanadai munkásokkal építendő új víziúton az amerikai hajók ugyanazon kedvezményekben részesülnek; mint a kanadaiak és ezáltal remélik, hogy a keleti és középső nyugati területek forgalma nagyban fellendülne.

Ruttkay rájött, hogy Littkéné árulkodásával tönkretette tisztibecsületét revolverével ki akarta oltani az asszony életét, majd pedig mikor Littkéné kimenekült a szobából, golyót röpített a saját agyába.

A „Sunday Mirror” ezzel magyarázza azt a tényt, hogy Littkéné lakásán egy falban, mint az egyik karosszékben golyónyomokat találtak, melyek törvényesen még ma is tisztázatlan nyomozó hatóságok előtt. Ugyancsak felettébb gyanusnak tartja a „Sunday Mirror”, hogy Littkéné Ruttkay öngyilkossága után napon repülőgépen Warszóba utazott és állítólag személyesen jelen lett volna, mint koronatanu, Bakowski és Borakowski lengyel kémek kivégzésénél. A „Sunday Mirror” szenzáció-hajszoló cikke után most már érdekesebb lesz megvárnunk, hogy milyen eredményeket fog napvilágra hozni a budapesti bíróság nyomozása a világhírre vergődött Littkéné ügyében.

NEM TUDJÁK KIEMELNI A TENGERALATTJÁRÓT

A 64 főnyi legénységével Cherbourg mellett elsüllyedt „Promethee” nevű francia tengeralattjáró kiemeléséről teljesen lemondtak a szakértők. A legnagyobb erőfeszítés ellenére sikerült megmozgatni az óriási tengeralattjárót, melynek legénysége eszerint örökre elveszett.

LEZUHANT AZ EMELETRŐL EGY MAGYAR

A mult hét folyamán sajnálatos szerencsétlenség érte egy honfitársunkat és csak a véletlennek köszönhető, hogy nem kell ismét egy magyar munkáshalálról beszámolnunk olvasóinknak. Márkus István, aki az egyik Winnipeg ablaktisztító vállalatnál volt alkalmazásban, éppen a Main Street egyik legforgalmasabb helyén emelkedő McIntyre Block második emeleti ablakát tisztította, midőn egyensúlyt veszítve, feltartóztatlanul zuhant a kövezetre.

Közvetlen reggel 9 óra előtt történt a katasztrófa, amidőn óriási a forgalom a környéken és így többen a vérben fetregő Márkus segítségére siettek, majd pedig telefonáltak a mentőért. A percek alatt megérkező rendőrautó a General Hospitalba szállította a szerencsétlenül járt magyart, akiről az orvosok megállapították, hogy súlyos fejsze mellett Márkus még jobb vállán is veszedelmes zúdásokat szenvedett.

Miután az orvosok négy órással összevarrták a Márkus jobb szemé felett tátony sebet,

az esés folytán elalélt magyart újra eszméletre tért és elmondhatta, hogy éppen egy csavarhúzóért hajolt le, amidőn egyensúlyt veszítve lezuhant a 30 lábnyi magasságból. Orvosai minden lehetőséget megpróbáltak, hogy a szerencsétlenül járt magyart megmentésük és Márkus is bizonyára nem fogja elmulasztani felgyógyulása után, hogy a biztonsági ötvet felecsatolja, még ha „csak” 30 lábnyi magasságban dolgozik is.

Ugyancsak fájdalmas sérüléseket szenvedett Telek Sándor, akinek a winniepi Main és Water uccák között reggel negyed nyolc tájban eltört a kerékpárja. Az első kerekét tartó villa tengelyének letörése következtében a bicikli menetközben össze rogyott, s az erre el nem készült Teleki a földre zuhant. Homlokán három, arcán két éltéssel varrták össze sebeit az orvosok, ezenkívül alsó állkapcsát keresztültörték fogal, úgyhogy hetekbe telik míg a szerencsétlenül járt munkás teljesen felépül fájdalmas sebeitől.

Rothermere — az ember

BESZÉLETÉS AZ ANGOL UJSAÍRÓK KORONAZATLAN KIRÁLYÁVAL, AKI MEGISMERTETTE A VILAGGAL A MAGYAR IGAZSÁGOT — KICSODA HAROLD SIDNEY HARMSWORTH?

Július 20-ikán, szerdán ugyan annak az óceánjárónak a fedélzetén, melyen a magyar olimpia bajnokok, valamint az ottawai Imperial Conference ülésén résztvevő delegátusok érkeztek — bucsút mondott Kanadának Rothermere, a magyarbarát angol újságvezér. Az ódon Quebec még francia uralom alatt épült fellegráranak árnyékában méltóságát teljesen siklott a St. Lawrence tükörén az összes kanadai hajózáratok legnagyobb egysége az „Empress of Britain”. Rajta — alig három hetes kanadai körút eredményeivel megrakottak.

Rothermere utazott hazá Londonba a „Daily Mail” vezérkarával, miután felrúta az egész ország figyelmét az ottawai tanácskozáskor fontosságára. Montrealban nyilatkozott első ízben a kanadai sajtó számára Rothermere, Winipegben már részletes programot adott, Calgaryban pedig — ahol a vadlovak híres versenyét ünnepélyesen megnyitotta — már megelgedetten jelentette ki, hogy ebben az országban megvan a hajlandóság az ottawai konferencia diadalra segítésére. Rothermere tehát dolga végezetten távozhatik, mint, aki megtette kötelességét. Hogy Kanadának is nagy szolgálatakat tett, nemcsak Nagybritanniának, az nyilvánvaló és hogy talpraesett kijelentéseivel sakkbaszorította a konferenciát saját érdekében kihatásználni igyekvő nagytőkét és nagyipart — ezért viszont a lakosság legszélesebb rétegeit kötelezte hálára.

Bizonyára érdekeltni fogja olvasóinkat, hogy kicsoda is hát Lord Rothermere? — Nem kis meglepetést fog kelteni, ha eláruljuk, hogy nem arisztokrata-család leszármazottja és címét

MÉGÉRKEZTEK A MAGYAR SPORT SZEMEFÉNYEI

MONTREAL, TORONTO, WINDSOR ÉRINTÉSÉVEL UTÁZTAK AZ OLIMPIASZRA MAGYARORSZÁG LEGJOBB VÍVÓI, TORNÁSZAI, BIRKOZÓI ÉS CELLOVÉSEI

A tengeri út fáradsálmait két napos folyami utazással kipihenve, frissen és a legjobb hangulatban érkezett meg hétlőn délután 2 órakor Magyarországi második olimpiai verseny-csapata Quebecbe. A „Kanadai Magyar Ujság” táviratilag érdeklődött az Olimpiaszra készülő magyar sportolók részletes kanadai útterve iránt, azonban a hajó késése miatt ez a várt tudósítás sajnos lapzártáig nem érkezett szerkesztőségünkbe. Tekintettel az idő rövidségére azonban nem valószínű, hogy Kanada agyobb városában olyan sikeres versenyekről, valamint fényes fogadtatásokról lehetne beszélni, mint az Egyesült Államokon keresztül Los Angelesbe utazó uszók esetében.

A „Kanadai Magyar Ujság”-nak sikerült megtudnia, hogy a Dr. Martonffy Miklós vezetésével a kirékező 22 tag csapat a következő világhírű bajnokokból áll: Gerevich Aladár, Glykais Gyula, Kabos Endre, Nagy Ernő, Petschauer Attila és Piller György vívóbajnokok, Darányi József súlydóbo és Bácsalmási Péter dekaratnász, Madarász Endre és Remez József diszkoszvető atléták, Pelle István tornász, Lemperkovits Antal és Tarics Tibor cellovók és Kárpáti Károly,

Szekfi László, Tunyogi József úrkozó-bajnokok. Ugyancsak a magyar olimpiai-cappal érkezett ki Magyarországi egyet len női versenyzője, Bogen Erna, aki-nek szereplésétől szintén sokat várnak. Kisebők gyanánt Lipteneckert András mint a vívók kapitánya, Somogyi Endre birkozó, Kalmár István atléta, Kmettykó János pedig a torzász vezetőként utazik Los Angelesbe, még hozzá saját költségekben, nehogy miat tük akár egyetlen bajnoknak is le kellett volna maradnia. Szentén fontos szerepet tölt be Zechmeister József tornász, aki a hajmokok drága egészségének legfőbb őre.

A július végétől augusztus 14-ikéig California Los Angeles városában tartandó olimpiai tornaversenyeken tehát Magyarországi a fenti 17 tagú jeles gárdán kívül a már mult heten megérkezett hét uszóbajnokkal, három pentatlonistával, tehát összesen 27 atlétával szerepel, ennek ellenére is azonban nagyserély esélyeink vannak a nemzetek sorában való kilencedik, sőt esetleg hatodik helyezésre. A magyar bajnokok remélhető győzelmeiről majd csak augusztus második hetében számolhatunk be, miután először előmérkőzéseket tartanak s csak a döntőversenyekben kerül majd a sor végső küzdelemre.

Választás előtt Rumánia

Rumániában huszonekét politikai párt tartott száz meg száz négyülést az egész országban, hogy kifejtse a maga választási programját a készülődésekkel szemben teljesen bizalmatlanul viselkedő nép előtt. Minden program ígér annyit fét, amennyit csak a szónokok száján kifer a közönség azonban nem bízik már semmiféle programban, o-lyan rettenetes válságba jutott az előző kormányok jóvoltából. Minden rumán párt örült harcot folytat a nemzeti kisebbségek szavazatalért, mert hiszen ez dönti el a választási győzelmet. A tiszta székely Udvarhely vármegyében eddig tíz rumán párt adott be jelölőlistát, Háromszékben nyolc, Csikban nyolc.

Döntött végleges állásfoglalásáról a magyar párt is és nem fogadta el a kormánytól kínált választási kartelt, mert tartott tőle, hogy éppen a magyarság

szavazatal hozná meg a kormány javára a döntést és ezért időköz multával lehet, hogy nagyon rövid időn belül bosszút állna a magyaroknál a többi rumán párt.

A független sváb népközösség a magyar párt listákn feljeltelt magát. A magyar párt elnöki nagy tanácsülésé Kolozsvárt megejtette a jelöléseket is, illetőleg hozzájárult a megyei tagozatok jelöléséhez. Magyar jelöltek fognak indulni a négy székely megyében, továbbá Tor daaranyosban, Kolozsban, Hunyadban, a két Küküllőben, a ma Szamos megyének nevezett Szolnokdombokban, Mátyásosban, Szilágyban, Szatmárban, Biharban, Aradon és Temesben. A magyar párt a mai préliminusz választói rendszer mellett is számíthat tizenhét képviselői és hat szenátor mandátumra.

NEW YORKBAN ÉRTE UTÓL A SORS A KANADAI BANDITÁT

Még 1924-ben országszerte feltűnést keltett az a vakmerő bankrablás, melyet ismeretlen tettesek követtek el Montrealban. Miután a Hochelaga bank egyik szolgáját revolverlővéssel halálra sebeztek, kerekén 150 ezer dollárral menekültek el a banditák és azóta nyomuk vesztett. A mult héten azután egy Salvatore Arena nevű meggyilkolt olasz fénykéjét küldte el a newyorki rendőrség a montreali hatóságoknak, akiben a szemtanuk felismerték a nyolc év előtti véres bankrablás egyik merénylőjét. Arenát a jelek szerint cinkosai tették el láb alól.

239 MILLIÓT HOZTAK BE AZ AMERIKAIK

Az amerikai turisták kerekén 239 millió dollárt kötöttek 1931 folyamán Kanadában, mint azt a legutóbbi kimutatások nyilvánosságra hozták. Emellett 110 milliót kötöttek Franciaországban, 27 millió dollárt Angliában 16 és félmilliót Olaszországban, 10 millió dollárt Oroszországban, ezenkívül pedig még vagy 168 milliót kötöttek a világ több országában, úgyhogy az amerikai turisták végeredményben egyetlen év alatt 570 millió dollárral ajándékozták meg a külföldet. Ezzel szemben az Egyesült Államokban nem kötöttek többet 112 millió dollárnál az idegen turisták.

LEGUJABB HIREK

HÁROMEZER FARMER KÜLDÖTTÉSEGET nem volt hajlandó meghallgatni Bennett miniszterelnök mult szombaton. A keleti és a nyugati tartományokból Ottawába seregített gazda-kiküldöttek hat országgyűlési képviselői vezetésével az Imperial Conference alkalmából akarták Bennett figyelmét felhívni arra, hogy Kanada lakosságának levele megzavarásából és így erre különös figyelemmel kellene lenni a birodalmi tanácskozásonál.

Folytatás az 5-ik oldalon